

Lauri Lausmaa

Äänettömät laukaukset

Jännitys

Pilot-kustannus Oy 2008

Äänettömät laukukset

© Lauri Lausmaa

Ulkoasu: Jani J. Bodmann

Kustantaja: Pilot-kustannus Oy, 2008

Painopaikka: Tampere

print-on-demand

ISBN 978-952-464-768-7

Tiistaina 31.8.

Väkivaltarikosyksikön rikoskomisario Kari Noras saapui elokuun viimeisen päivän aamuna työpaikalleen Pasilan poliisitaloon. Hän istuutui työpöytänsä ääreen, nojasi molemmilla kyynärpäillään pöytälevyyn ja molemmat poskensa kämmeniin. Hän muisteli edellisenä päivänä tapahtunutta. Hän tunsu todella helpotusta siitä, että tuolloin oli saatu syyttäjälle toimitettua esitutkinta-asiakirjat edellisestä helmikuusta lähtien tutkinnassa olleesta jutusta, jossa pienen kemikalioliikkeen omistaja, vanhahko naishenkilö oli raastasti surmattu.

Juttu oli ollut varsin sitkeä tutkittava. Juttu alkoi selvitä siten, että eräs surmatun naisen kanssa samassa kerrostalossa asunut henkilö oli nähnyt tuntemansa vainajan nuorehkon sukulaismiehen seurassa mieshenkilön, joka muistutti poliisin yleisövihjeiden perusteella piirrettyä henkilökuvaa. Sukulaismiehen menemisiä ja tulemia ryhdyttiin tarkkailemaan ja heinä-elokuun vaihteessa hänet tavattiin yhdessä miehen kanssa, joka muistutti yleisövihjeiden perusteella laadittua henkilöä.

Miestä lähdettiin seuraamaan, otettiin kiinni ja pidätettiin. Mies oli tunnustanut surmanneensa kemikaliokaupan omistajan luvatusista kahdenkymmenen tuhannen markan palkkiosta, mitä palkkiota ei ollut vielä saanut, kun toimeksiantaja ei ollut vielä saanut odottamaansa perintöä. Pidätetyn antamien henkilö- ja osoitetietojen perusteella oli otettu kiinni ja pidätetty varsin kyseenalaista elämäntapaa viettänyt surmatun sisarenpoika, joka ei kuitenkaan tunnustanut toimeksiantoaan. Molemmat miehet oli vangittu ja he tulevat saamaan syytteen tekijäkumppaneina tehdystä murhasta.

Kaiken sen perusteella mitä jutussa oli ilmiäynyt Kari Noras piti sitä täysin selvitettyinä kummankin syylliseksi epäillyn osalta. Hänellä oli nyt tutkinnanjohtajana puhdas pöytä siten, ettei kes-

ken ollut mitään hankalasti selvitettäviä juttuja. Siitä kannatti olla tyytyväinen.

Istuessaan siinä pöytänsä ääressä ajatuksiinsa vaipuneena palautui Kari Noraksen mieleen edelliseltä päivältä erityisesti hänen kuopuksensa 12-vuotiaan Pasi-pojan riemukkaat kasvot Pakilan urheilukentällä, kun tämä oli huudahtanut hänelle: ”Iskä, näitkö me tehtiin se!” Pasi oli juuri seuransa joukkueessa ankkurina ollen juossut nappuloiden piirimestaruuskilpailuissa seuralleen 12-vuotiaiden 4 X 100 metrin viestimestaruuden. Se oli pojan riemua, johon isä täysin sydämin yhtyi, olihan hän Kari Noras aina pitänyt poikiensa niin Pasin kuin tämän vanhempien veljien 16-vuotiaan Esan ja 14-vuotiaan Jannen harrastuksissa myötäelämistä vapaa-aikansa tärkeimpänä asiana.

Ajatuksiinsa uppoutuneen miehen muuten niin helpottunutta ja seesteistä mielenlaatua häiritsi kuitenkin erään hyvän kaverin tapaamiseen liittynyt murheellinen tieto. Kari Noras oli edellisenä päivänä ollut kuultavana sisäasiainministeriössä asiantuntijana eräässä työryhmässä. Tällöin hän oli keskustassa kadulla tavannut entisen työkaverinsa Reiskan eli eläkkeellä olevan rikosylikonstaapeli Reino Kivistön. Reiska, jonka Kari oli viimeksi tavannut keväällä, oli kertonut lääkärin todenneen hänellä olevan syövän. Missä syöpä hänellä oli, ei Reiska ollut kertonut eikä Kari myöskään ollut tohtinut kysyä, kun tämä ei sitä itse ollut kertonut. Sairaus ei kuitenkaan näkynyt Reiskasta päältä päin, mutta ennen aina niin iloinen ja alati huulenheittoon valmis Reiska oli hänessä kaukana. Perinteistä kysymystään ”Koska tuutte käymään” ei Reiska myöskään nyt tehnyt. Vähäpuheisuudestaan huolimatta hän muisti kyllä lähettää terveisiä Karin vaimolle Airille ja pojille.

Kari Noraksen ja Reino Kivistön ystävyys oli alkanut, kun Kari Noras 70-luvun puolivälissä poliisikurssikeskuksen kokelaskursilta päästyään ja läpikäytyään järjestyspoliisissa ns. Kaivopuiston kierroksen, jolla tarkoitettiin suurlähetystöjen ja presidentin linnan vartiointitehtäviä, oli tullut poliisilaitoksen rikospoliisilinjan silloin varkausjaoksen nimellä olevaan tutkintayksikköön. Reiska ja Kari olivat olleet silloin ns. etsiväpari, joista usein toinen oli vanhempi

ja kokeneempi ja toinen taas nuorempi. Juoheva ja leppoisa, mutta tehtävänsä hyvin taitanut Reiska oli perehdyttänyt ja ohjannut nuorta Karia käytännön rikospoliisitoiminnan ensiaskeliin. Vaikka he myöhemmin toimivatkin rikospoliisin eri tutkintayksiköissä ystävyys säilyi edelleen. Kari Noraksen ja Reino Kivistön perheistä oli tullut myös perhetuttavia. Varsin monesti Kari, Airi ja pojat vierailivat Reino ja Hilikka Kivistön kesämökillä Sammatissa. Kivistöt olivat menettäneet ainoan lapsensa likka-pojan 11-vuotiaana, kun tämä oli menehtynyt verisyöpään. Lapsen menetys oli ollut ankara isku vanhemmille.

80-luvun loppupuolella Reino Kivistö oli omasta tahdostaan saanut siirron I poliisialueen tutkintatoimistoon, missä hän oli toiminut aina neljä vuotta sitten täysinpalvelleena eläkkeelle siirtymiseensä saakka. Kolmisen vuotta sitten Reino Kivistö oli jäänyt leskeksi Hilikka-rouvan menehdyttyä leikkauksen jälkeen syntyneeseen veritulppaan.

Edellisen päivän tapahtumiin syventyneenä Noras unohti katsoa tietokonepäätteeltä minkälaisia mahdollisia uusia rikosilmoituksia yksikölle oli vuorokauden aikana tullut, kuten hänen tapanaan oli heti ensitöikseen työhuoneeseensa tultuaan tehdä. Mietiskelyn keskeytti puhelimen pirinä pöydällä. Vastattuaan puhelimeen kuuli hän siitä väkivaltarikosyksikön johtajan rikosylikomisario Paavo Käyhkön äänen. Käyhkö kutsui hänet virkahuoneeseensa ja samalla kehotti ottamaan mukaansa vanhemman rikoskonstaapeli Jari Kallion.

Noraksen ja Kallion saavuttua päällikön huoneeseen päällikkö aloitti - Talin ulkoilualueella tarkemmin sanottuna Golf-kentän autosten parkkipaikalla löytyi noin kello 21 aikaan eilen illalla miehen ruumis, jota oli ammuttu päähän. Vainajan lompakossa olleiden papereiden mukaan vainaja on helsinkiläinen toimitusjohtaja Juha Kalervo Korsumäki syntynyt 8.5.1948. Vainaja oli maannut auton vieressä puolittain vatsallaan kasvot autoon päin ja ruumiin alla maassa oli ollut verilammikko.

Auto oli BMW-merkinen ja sen hansikaslokerossa olleen rekisteriotteen mukaan vainaja oli sen omistaja. JP:n partio oli saanut hälytyksen noin kello 21.30. Ilmoituksen hälytyskeskukseen oli

tehnyt joku Golf-kentän ravintolan henkilökunnasta. Partio oli lähtenyt paikalle ja hälyttänyt tekniikan, jonka mukaan omalla autollaan lähti myös Eränen. Mihin aikaan surmateko oli tapahtunut ei ole tietoa eikä myöskään siitä, kuuliko kukaan laukausta. Ruumis on nyt oikeuslääketieteen laitoksella.

Ota sinä Kari homma hoitoosi Eräsen ja Kallion kanssa.

- Missä Eräsen Tapsa nyt on, kysyi Noras.

- Hän oli yövuorossa ja surmapaikalta jatkoi matkaa Ruskeasuolle oikeuslääketieteen laitokselle saadakseen siellä selville ruumiin lämpötilasta mahdollisen kuolinajan kellomäärän. Tekniikan miehet kertoivat minulle Tapsan sanoneen, että jos tämä juttu vaikka tulee Norakselle ja siten myös hänelle, täytyy alusta lähtien olla mukana. Entuudestaan tiedän, että vaikka Tapsalla on nyt yövuoron jälkeen vapaata, ei hän malta jäädä kotiin, kun juttu on tätä laatua, totesi Käyhkö.

Rikosylikonstaapeli Tapio Eränen oli varsin monessa henkiriikosjutun tutkinnassa harjaantunut tutkija, joka sitkeästi paneutui tehtäviinsä. Mitä vaikeampi tutkittava juttu oli, sitä enemmän hän tunsi siihen mielenkiintoa. Kari Noras aisti, että tässä oli nyt taas sellainen juttu, ja sitä mieltä näytti Käyhkökin olevan.

- Nyt on parasta haastattaa Golf-ravintolan henkilökuntaa, mitä he mahdollisesti ovat todenneet ja käydä tekniikassa. Tapsa olisi tietysti myös saatava käsiin, mutisi Noras painaessaan takanaan päällikön oven kiinni.

- Mä luulen, että Tapsalla on jo tällä hetkellä puolestaan kova halu saada meidät käsiin. Jos näin ei ole, kun mä luulen niin meidän pitää soittaa sille himaan, tuumasi Kallio.

Kallio oli oikeassa. Noraksen oven edessä oli jo rikosylikonstaapeli Tapio Eränen odottamassa.

- Ai terve, sä olet jo siinä virnisti Noras. Mennään nyt tonne sisään. He istuutuivat kaikki Noraksen huoneessa.

- No mitäs sait selville, kysyi Noras.

- Sitä oli ammuttu kaksi kertaa. Toinen luoti oli mennyt sisään vasemman korvan yläpuolelta ja oli ilmeisesti sisällä päässä, kun ei ollut ulosmenoaukkoa. Toinen luoti taas oli mennyt myös vasem-

malta kaulataipeen kohdalta niskan puolelta ja tullut ulos sivusta kaulan etupuolelta. Yritimme etsiä luotia, mutta oli sen verran hämärää, vaikka taskulampuilla katsoimme, ei sitä löytenyt. Lähdin mukaan kun se kroppa vietiin sinne oikeuslääketieteelliselle, jossa mittailtiin ruumiin lämpöä ja selviteltiin mahdollista kuolinaikaa. Se oli kai tunnin puolitoista ollut kuolleena. Niin ja sen päässä oli oikealla puolella ruhjevamma, joka ulottui ohimosta leukaperään. Ne olivat varmaan tulleet siitä, että pään tämä sivu oli kaatuessa kolahtanut johonkin kovaan. Mä otin oman autoni illalla jo täältä Pasilasta mukaan ja ajoin sitten Ruskeasuolta himaan Kannelmäkeen. Kun tuli aamulla valoisa lähdin Taliin etsimään luotia. Kyllä mä sen perkeleen löysinkin käytävältä nurmikon reunasta ihan sattumalta, heh, heh. Se oli kai mennyt jotenkin sen auton kattoa pitkin, koska siinä oli vako. Kait se oli hiljentäny vauhtia kattoa pitkin mennessään, kun se löytyi niinkin läheltä kuin alle kahdenkymmenen metrin päästä. Tossa se kuula on, jatkoi Eränen kaivettuaan muovipussissa olevan luodin puseronsa taskusta ja ojensi sen Norakselle.

- Entä tapasitko ilmoittajaa tai mahdollisia muita, jotka tietäisivät jotain asiasta, Noras tiedusti.

- En aamulla, mutta illalla kyllä. Siellä oli kaksi naista, joista toinen oli ilmoittaja, sekä mieshenkilö, joka oli tämän naisen aviomies. Otin ylös heidän henkilötietonsa, osoitteet ja puhelinnumerot. Ne on tässä mun muistikirjassa. Eränen ojensi muistikirjan Norakselle. Toinen nainen oli nimeltään Ritva Tuulikki Metsola ja tämän aviomies Seppo Juhani Metsola. Toisen naisen nimi oli Arja Anneli Tuunanen.

- Puhutin heitä. Se Ritva Metsola kertoi, että he olivat olleet Anneli Tuunasen ja kolmannen Irma Nyqvist -nimisen naisen kanssa järjestelemässä paikkoja kuntoon Golf-ravintolassa siellä iltapäivällä pidettyjen 60-vuotispäivien jäljeltä. Siinä vähän ennen kello kahdeksaa oli hänen miehensä tullut hakemaan autollaan häntä ja Arja Tuunasta kotiin. Irma Nyqvist, joka asui Pajamäessä, oli jonkin ajan kuluttua lähtenyt ajamaan polkupyörällään kotiinsa. Metsolat ja Arja Tuunanen olivat vielä jääneet sisälle juomaan kahvit ja syömään voileipiä, jotka syntymäpäiväsankari ja tämän

rouva olivat heille jättäneet, ja jääneet keskustelemaan. Jossakin vaiheessa ulkoa oli kuulunut joku krahina tai vongahdus tai joku sellainen. Seppo Metsola oli juossut ikkunaan katsomaan, mutta palannut heti takaisin ja sanonut, ettei siellä mitään näkynyt. Minkäänlainen ampuma-aseen laukauksen mukainen ei tuo ääni heidän mielestään ollut ollut.

Kello ei ollut ihan vielä puolta kymmentä kun he ryhtyivät lähtemään kotiin päin. Seppo Metsola oli lähtenyt ensimmäisenä ulos ravintolarakennusta vastapäätä olevan rakennuksen edessä parkkeerattuna olleelle autolleen. Hän ei ollut huomannut pihalla mitään erikoista paitsi, että yksi henkilöauto oli parkkeerattuna ravintolarakennuksen eteen. Hän ei ollut kiinnittänyt siihen enempää huomiota, oli vain mielessään ajatellut, että auto oli ollut varmaan jonkun golfinpelaajan auto, mutta miksi vielä näin myöhään, kun oli jo pimeäkin, joten tuskin kukaan näki enää pelata. Naiset olivat tulleet yhdessä ulos rakennuksesta. Ritva Metsola oli myös puolestaan ihmetellyt auton myöhäistä paikallaoloa ja maininnut siitä myös Arja Tuunaselle. Ohitettuaan auton ja kävellessään kohti miehensä autoa hän oli vaistomaisesti vilkaissut taakseen, jolloin hän oli huomannut auton vieressä sen oikealla puolella kohollaan olevan jonkun möhkälämäisen esineen, joka oli sen verran suuri, ettei se voinut esimerkiksi olla golfmailakotelo. Naiset olivat kääntyneet ympäri ja menneet lähelle katsomaan, jolloin he olivat todenneet, että maassa oli maannut mies, joka oli näyttänyt elottomalta. Maassa miehen pään kohdalla oli ollut verta. Ritva Metsola oli huutanut myös miehensä katsomaan, mitä he olivat löytäneet. Tämän jälkeen Ritva Metsola oli mennyt sisälle ja soittanut ambulanssin paikalle ja myös poliisin hälytysnumeroon.

Meidän tullessa paikalle siellä oli jo ambulanssi ja siinä lääkäri mukana. Tekniikka oli hälyttänyt myös oikeuslääkärin paikalle. Lääkärit totesivat miehen kuolleeksi. Ambulanssi lähti pois ja minä tilasin Monosen hakemaan kroppaa.

- OK, Tapsa, totesi Noras kuunneltuaan tarkkaavaisena Eräsen selonteon, minusta vaikuttaa, ettei tässäkään taida olla mikään rutiinijuttu, niinpä on syytä käydä informoimassa myös Käyhkö.